

Sveiki,

Jūsų žiniai – Lietuvos ambasados Japonijoje parengta aktualijų verslui suvestinė iš Japonijos (JP).

Jeigu ši informacija Jums nėra aktuali, prašome informuoti, kad nebesiūstume. Jeigu manote, kad ji gali būti naudinga kitiems adresatams, skatiname ją pasidalinti arba informuoti apie naujus adresatus, kuriuos reikėtų įtraukti į gavėjų sąrašą.

Temos:

1. [Lietuvos eksportuotojams aktuali informacija;](#)
2. [Investicijoms į Lietuvą pritraukti aktuali informacija;](#)
3. [Žemės ūkio ir maisto sektoriui aktuali informacija;](#)
4. [Turizmo sektoriui aktuali informacija;](#)
5. [Bendradarbiavimui MTEPI srityse aktuali informacija: mokslas \(R&D\), inovacijos, gyvybės mokslai, medicina;](#)
6. [Startuoliai, rizikos kapitalas, fintech, informacinės ir ryšių technologijos, inžinerija, robotika, nanotechnologijos, fotonika;](#)
7. [Energetika, transportas, kibernetinis saugumas, aplinka ir klimato kaita, žaliosios technologijos, statybos;](#)
8. [Bendra ekonominė informacija.](#)

Data	Pateikiamos informacijos apibendrinimas	Informacijos šaltinis
1. Lietuvos eksportuotojams aktuali informacija		
Birželio 17 ir 18 d. planuojami Investuok Lietuvoje seminarai Osakoje ir Tokijuje.		
Naujienos, verslo misijos, parodos, renginiai, analizės		
2024.06.03-05	Japan Energy Summit&Exhibition	https://www.japanenergyevent.com/
2024.06.05-07	International Advanced Air Mobility Expo 2024 Chiba, Japonija	https://ssl.japan-drone.com/en_la/index.html
2024.06.12-14	Interior Lifestyle Tokyo	https://interiorlifestyle-tokyo.jp.messefrankfurt.com/tokyo/en.html
2024.06.19-21	Manufacturing World Tokyo 2024	https://www.manufacturing-world.jp/tokyo/en-gb.html
2024.06.25-28	INTERPHEX Week, Japan's Largest Pharma Industry Trade Show & Conference	https://www.interporex.jp/hub/en-gb.html
2024.08-2025.03	VULCANUS IN EUROPE - HOST A JAPANESE TRAINEE IN R&D	Vulcanus in Europe - host a Japanese trainee in R&D EU-Japan
	EU BUSINESS IN JAPAN centro vebinarų įvairiomis verslo Japonijoje temomis kalendorius	EU-Japan Centre events
	ES-JP pramoninio bendradarbiavimo centro ankstesnių vebinarų įrašai	EU-Japan Centre past events

	leškantiems partnerių JP rinkoje – platforma J-Bridge, kurioje įmonės gali užsiregistruoti ir ieškoti potencialių partnerių ir klientų Japonijoje. Prioritetiniai sektoriai yra susiję su skaitmenine transformacija: Carbon Neutral, Mobility, Retail, Health Care, Agri & Fisheries, Smart Cities.	J-Bridge business platform
	Kasmėnesinis ES-JP pramoninio bendradarbiavimo centro naujienlaiškis	EU-JAPAN NEWS
	Japonijos pramonės ir verslo politikos naujienos	Japanese Industry and Policy News
2024-2025	Įvairių sektorių parodų JP tvarkaraštis – galima dalyvauti ir per vietos partnerius: Trade shows in Japan 2023-2024 Online Trade Fair Database (J-messe) - Japanese & Overseas Trade Fair Search	
Pagalba eksportuojantiems, duomenų bazės		
	Europos Komisijos internetinė duomenų bazė Access2Markets, itin naudinga eksportuojantiems į trečiąsias šalis. Pateikiama detali informacija apie muitus, reikalavimus, prekybos barjerus ir prekybos statistiką. Vartotojams su IP adresais ES teritorijoje pasiekiami ir nekuriant vartotojo anketos.	Access2Markets
	How to Import to Japan using the EU-Japan Economic Partnership Agreement (EPA) This guide supports the requirement by the EU-Japan Economic Partnership Agreement (EPA) to provide Small and Medium-sized Enterprises (SMEs) with the necessary information to access and conduct trade overseas.	How to Import using the EU-Japan Economic Partnership Agreement (EPA)
	EU-Japan Centre for Industrial Cooperation siūlo įvairias informacijos ir paramos platformas verslui: <ul style="list-style-type: none"> • Logistical Support ("Step In Japan") • Enterprise Europe Network • Information on Japan for EU Companies • Japan Tax & Public Procurement Helpdesk • EPA Helpdesk • EU-Japan Centre for Industrial Cooperation Information desk 	
	ES-JP ekonominės partnerystės susitarimo (EPA) informacija ir pagalba <ul style="list-style-type: none"> • EPA HELPDESK • The EU-Japan EPA Helpdesk • EU-Japan Economic Partnership Agreement (EPA) • Special Focus: Economic Partnership Agreement 	
	Informacija apie verslo steigimą Japonijoje: sąlygos, teisinis reguliavimas, kaštai <ul style="list-style-type: none"> • Initial Cost Estimation: Model Case • How to Set Up Business in Japan • Report: How to open a representative office in Japan • All about Starting a Business in Japan Version 2018 • About Starting a Business in Japan • Report: Financing Sources for EU SMEs in Japan • Special Focus: Entry Strategy • Landing Pad in Japan for EU SMEs - STEP IN JAPAN 	
	JETRO pagalbos linija anglų kalba užsienio įmonėms, dirbančioms Japonijoje (veikia internetu ir telefonu)	JETRO COVID-19 Helpline
	JETRO duomenų bazėje galima nemokamai skelbti ir atnaujinti informaciją apie Lietuvoje vykstančius tarptautinius renginius, parodas, mugės. Kontaktas pasiteiravimui: j-messe@totec-net.com .	Online Trade Fair Database (J-messe)

<p>Ieškantiems partnerių JP rinkoje – platforma J-GoodTech, kurioje pagal raktinius žodžius galima ieškoti potencialių partnerių ir klientų, taip pat įvesti savo įmonės profilį, kad Jus galėtų surasti JP įmonės.</p>	<p>J-GoodTech</p>
<p>Ieškantiems partnerių JP rinkoje naudingas portalas Enterprise Europe Network. Paslaugos: partnerių paieška (prekybos, technologijų ir R&D); verslo apžvalgos; rinkos analizės; informacija ir patarimai dėl finansavimo šaltinių verslo plėtrai, mokslo tyrimams, ES standartų ir teisės, intelektinės nuosavybės teisių ir patentų.</p>	<p>Enterprise Europe Network JP companies looking for R&D partners</p>
<p>Japan External Trade Organization (JETRO) viešųjų pirkimų duomenų bazė, kurioje galima anglų kalba ieškoti viešųjų pirkimų konkursų informacijos.</p>	<p>Japanese Government Procurement Database</p>
<p>Užsiregistruokite ES-JP pramoninio bendradarbiavimo centro tinklalapyje ir gaukite naujienas apie JP Vyriausybės organizuojamus viešuosius pirkimus bei mokesčių politikos pakeitimus. Šiuose portaluose rasite visą pagrindinę informaciją, leisiančią Jums pasiruošti ir tinkamai dalyvauti viešųjų pirkimų konkursuose JP.</p>	<p>Japan Tax & Public Procurement Helpdesk // Japan Government Procurement Taxes & Accounting</p>
<p>Importo ir investicijų į Japoniją skatinimo organizacija MIPRO (Manufactured Imports and Investment Promotion Organization) teikia konsultacijas ir rengia seminarus į JP norinčioms importuoti įmonėms.</p>	<p>Manufactured Imports and Investment Promotion Organization</p>
<p><i>EU-Japan Centre for Industrial Cooperation</i> rengia analizes apie ES verslo galimybes eksportuoti arba investuoti į JP. Analizės parengtos konkrečioms sektoriams.</p>	<p>MINERVA PAST REPORTS (2014~2020) Analytical Reports</p>
<p>ES planuoja paramą verslui, kuris kartu su JP įmonėmis planuoja bendradarbiauti trečiojoje šalyje. Jei turite tokių planų – susisiekite su ES-JP Pramoninio Bendradarbiavimo Centru.</p>	<p>Analysis of EU-Japan business cooperation in third countries</p>
<p>2. Investicijoms į Lietuvą pritraukti aktuali informacija</p>	
	<p>JBIC (<i>Japan Bank for International Cooperation</i>) siūlo įvairias investicines paskolas dideliems projektams su japonų partneriais:</p> <ol style="list-style-type: none"> Investicinės paskolos (<i>Overseas Investment Loans</i>) – paskolos Japonijos įmonėms, investuojančioms į didelius infrastruktūros (ypač energetikos ar transporto) projektus ar gamybinius projektus užsienyje. Visgi, iniciatyva investuoti turi būti Japonijos įmonės, o ne JBIC. Tačiau JBIC yra pasiryžę tarpininkauti tokiuose projektuose. Potencialūs projektai – RailBaltica, sinchronizacijos projekto komponentai (baterijos ir kt.), Ignalinos AE demontavimas, vėjo ir saulės jėgainių parkai, Japonijos įmonių gamyklos Lietuvoje. Nesusietos paskolos (Untied Loans) – paskolos, kurias gali gauti užsienio valstybių vyriausybės ar įmonės, jei tikslas atitinka Japonijos interesus (nebūtinai turi būti konkretus fizinis projektas) Dalyvavimas įmonių kapitalo įsigijimuose (Equity participations) – parama Japonijos įmonėms įsigyjant įmonių akcijų Finansavimas tinkamumo studijoms (feasibility study grant) – ne paskola, o tiesioginis finansavimas studijoms, kuriomis būtų įvertinamas didesnių investicinių projektų ir technologijų potencialas, būtų ieškoma tinkamos technologijos. Paramos gavėjai – akademikai, konsultacinės įmonės, tyrimų centrai.

3. Žemės ūkio ir maisto sektoriui aktuali informacija

Maisto pramonės perspektyvos 2024 m.

Dvidešimties didžiausių maisto pramonės įmonių veiklos pelnas iš viso padidėjo 20 proc. Veiklos pajamos padidėjo apie 20 proc. Rekordinis buvo 3 didžiausių parduotuvių, vadinamųjų „kombini“ – "Lawson", "Family Mart" ir "Seven Eleven" – pelnas 2024 m. vasario mėn., kuris išaugo dėl išaugusių turistų srautų ir silpnos jenos; Daugelis bendrovių pasiekė rekordines aukštumas savo vidaus veikloje, ir dėl to, kad peržiūrėjo vidaus operacijų kainas, o jenos nuvertėjimas padidino užsienio veiklos rodiklius. Daugelyje parduotuvių siekiama maksimaliai padidinti pelną stiprinant skaitmeninius įrankius, dirbtinį intelektą.

Tačiau 2024 m. susirūpinta, kad šiais fiskaliniiais metais **logistikos sąnaudos padidės** dėl didėjančio darbo jėgos trūkumo, o dėl netikėtai susilpnėjusios jenos padidės žaliavų kainos. Dėl aukštų kainų vidaus vartojimo perspektyvos taip pat neaiškios.

Pagal bendrą 20 bendrovių prognozę gryniesi pardavimai padidės 3,8 proc., o veiklos pajamos – 6 proc., t.y. tik šiek tiek daugiau nei praėjusiais metais. Nepaisant to, tikimasi, kad maisto produktų paklausa išliks didelė tiek Japonijoje, tiek užsienyje.

Išlieka klausimas ar bendrovėms pavyks pagerinti savo veiklos rezultatus vidaus rinkoje, stiprinant pardavimų skatinimą, pagrįstą naujomis kainomis po kainų padidinimo, plečiant aukštos pridėtinės vertės produktų, atitinkančių laikmečio poreikius, gamybą ir pritraukiant atvykstančiųjų vartojimą, kartu gilinant skverbimąsi į užsienio rinkas.

Augalinės kilmės pieno produktų Japonijoje vartojimas reikšmingai auga, nepaisant to, kad žmonės mažiau išleidžia dėl padidėjusių kainų, o augalinės kilmės maisto produktai yra 20-30 proc. brangesni nei įprasti perdirbti maisto produktai. Į augalinės kilmės produktų kategoriją Japonijoje neseniai įtraukti augalinio pieno produktai (pienas, jogurtas, ledai).

Tačiau atrasti rinkoje savo nišą sėkmingai pavyksta ne visiems, pvz., bendrovė "J-Oil Mills" 2024 m. rugsėjo mėn. nutrauks savo kokosų aliejaus pagrindu pagamintų "sūrių" linijos "Violife" gamybą. Bendrovė nuo 2019 m. dėjo daug pastangų šiems produktams gaminti, tačiau iš naujo įvertinusi rinkos perspektyvas priėmė sprendimą nutraukti šios linijos gamybą. Pagrindinės priežastys: 1) produktų priskyrimas sūrių kategorijai nebuvo patrauklus vartotojams ir 2) atšaldytų produktų importo iš Graikijos verslo modelis buvo labai sudėtingas ir tapo našta bendrovei. Ateityje bendrovė perorientuos PBF iš sūrio į sojos pagrindu pagamintos "mėsos" kategoriją.

Pieno pramonė

Pastaruosius trejus metus iš eilės šalies sūrių rinkoje buvo sąstingis. Dėl dabartinės padėties pasaulyje, susijusios su karais, infliacijos Vakarų ekonomikoje ir silpnesnės jenos, išaugo natūralaus sūrio importo kaina, o bendras importas ir vidaus vartojimas sustojo.

Japonijos žemės ūkio ministerija MAFF teigia, kad "nors sūrio vartojimas Japonijoje išliko prabangos preke, per pastaruosius 10 metų visoje šalyje sūrio gamyba padvigubėjo, o sūrio suvartojimas vienam gyventojui išaugo 1,4 karto, palyginti su tuo, kuris buvo prieš 15 metų. Tai įrodo, kad sūris tapo neatsiejama mūsų mitybos dalimi."

Planuojamas japoniško sūrio populiarinimas pasaulyje. 2023 m. JP pieno ir pieno produktų eksporto vertė viršijo 30 mlrd. jenų, iš kurių sūris sudarė apie 2 mlrd. jenų. JP sūrio reputacija auga visame pasaulyje, MAFF pažymi, kad skatins pastangas tobulinti gamybos technologijas, didinti paklausą ir dirbti toliau plečiant sūrio maisto kultūrą.

Jautienos kainos

Silpna jena sumažina importuojamos ir vietinės jautienos kainų skirtumą. Restoranai susirūpinę dėl kainų didinimo. Silpna jena daro įtaką vartotojų jautienos pirkimo tendencijoms. Vartotojai anksčiau pirkdavo brangią vietinę jautieną ypatingoms progoms, o importuotą nebrangią jautieną pirkdavo kasdieniam naudojimui. Nors kainų skirtumas tarp aukštos kategorijos Wagyu ir importuotos jautienos tebėra didelis, kainų skirtumas tarp kryžmintos vietinės jautienos ir importuotos jautienos kai kuriose dalyse mažėja. "

Jautienos restoranai taip pat nerimauja dėl didėjančių importuotos jautienos kainų. Nuogaustaujama, kad jei didmenininkai ateityje pakels kainas, tikimasi, kad kaina padidės 400 jenų už kilogramą.

Atmintinė anglų kalba apie maisto ženklavimo sistemą Japonijoje: sudėtinių dalių, alergenų, galiojimo datos ženklavimo reikalavimus su pavyzdžiais

https://www.caa.go.jp/en/policy/food_labeling/assets/fo

		od_labeling_cms204_240425_01.pdf
Birželio 3 – liepos 2 d.	"DG AGRI Perfect Match" organizuoja dvi viešinimo kampanijas: 1. European Food Fair on Rakuten, nuo birželio 3 d. iki liepos 2 d. 2. EU Food Fair Live! - The Perfect Match of European and Japanese Food at Shibuya Cast, birželio 6-9 d.	https://food-match-japan.campaign.euroopa.eu/en/event/yorohianfutofuea https://food-match-japan.campaign.euroopa.eu/en/event/eu-food-fair-live-seguteeushicaitoribenshicaiahafuekutomatsuchiwoKANENGshiyo
	EUfood2Japan – nauja platforma ekologiško maisto gamintojams , kurie nori eksportuoti į JP. Platforma jungia ES maisto gamintojus ir Japonijos importuotojus, pirkėjus ir partnerius. Nemokama registracija.	EUfood2Japan
	ES-JP pramoninio bendradarbiavimo centro parengtos JP mėsos, žuvininkystės, šaldyto maisto, pieno produktų, alkoholio, grūdų sektorių apžvalgos . Naujos maisto srities sub-sektorinės apžvalgos ekonominio ES-JP susitarimo (EPA) kontekste: geografinės nuorodos, vynas, alus, kiti alkoholiniai gėrimai, pieno produktai, funkcinis maistas, gaivieji gėrimai, konditerija. Report: Dairy In Japan; Factsheet: EPA & Dairy Products Alcohol; Soft Drinks; Factsheet: EPA & Wine; Factsheet: EPA and Spirits & Beer Products Special Focus: Food & Beverage Special Focus: Agroindustry Cereals; Confectionery Functional & Health Foods Factsheet: EPA & Geographical Indications	
	Europos Komisijos internetinė platforma, skirta populiarinti ES valstybių-narių žemės ūkio (ŽŪ) ir maisto produktus ir skatinti jų eksportą į trečiąsias (ne ES) šalis. Užsiregistravę vartotojai šiame portale gali rasti: webinarus įvairiomis su ŽŪ ir maisto produktų eksporto plėtra susijusiomis temomis; dominančių trečiųjų šalių rinkų analizes; informaciją apie finansavimo galimybes eksporto plėtrai, dalyvavimui tarptautinėse parodose; pagalbą ieškant partnerių; ir t.t.	CHAFFA - Promotion of Agricultural Products Portal
	Europos Komisijos finansuojama maisto populiarinimo programa Japonijoje „Perfect match“ , skirta produktams, kurie jau importuoti į Japoniją ir galėtų būti naudojami įvairių receptų gamybai parodant, kad ES maistas puikiai dera su japoniška virtuve.	https://europa.eu/food-match-japan/en/perfect-match

4. Turizmo sektoriui aktuali informacija

Jenos kursas stipriai prisideda prie gyventojų perkamosios galios mažėjimo, tačiau pritraukia į Japoniją rekordinius turistų skaičius – kovo mėn. užsienio lankytojų Japonijoje skaičius pirmą kartą viršijo 3 mln.

(11,6 proc. daugiau nei 2019 m.). Tačiau premjeras F. Kišida įspėjo apie per didelio turistų skaičiaus pavojus ir paskelbė apie priemones turistų skaičius tolygiau paskirstyti po Japonijos teritoriją. 2023 m. apie 70 proc. turistų buvo apsigyvenę Tokijuje, Osakoje ar Kijote. Turistų išleidžiamos lėšos taip pat prisideda prie kainų turistinėse vietovėse augimo, nuo 2020 m. apgyvendinimo kainos paaugo apie 25 proc. Tuo tarpu, privataus sektoriaus duomenimis, **vidaus turistų skaičius** per Japonijos tradicinę atostogų “auksinę savaitę” balandžio pab.-gegužės pr. **buvo mažesnis nei įprasta** (iš 60 didžiųjų traukinių stočių 53 pranešė apie mažesnį nei pernai vidaus turistų sk.), nes dėl didėjančio užsienio turistų skaičiaus keliamų kainų Japonijos gyventojai vengė keliauti toli nuo namų.

Daugiausia turistų Japonijoje kovo mėn. lankėsi iš Pietų Korėjos ir Taivano. Kinija, pagal turistų skaičių, buvo trečioje vietoje (454.400 turistai), tačiau lyginant su 2019 m. šis skaičius buvo 35 proc. mažesnis, tuo tarpu Pietų Korėjos (13 proc.) ir Taivano (20 proc.) turistų skaičius augo. Turistų iš JAV skaičius, lyginant su 2019 m. kovo mėn., paaugo net 64 proc. (viso 290 tūkst), fiksuotas panašus ir turistų iš Europos valstybių augimas.

Iš Japonijos keliaujančių turistų skaičius paaugo 75 proc., lyginant su 2023 m., tačiau lyginant su 2019 m. vis dar buvo 35 proc. mažesnis.

5. Bendradarbiavimui MTEPI srityse aktuali informacija: mokslas (R&D), inovacijos, gyvybės mokslai, medicina

Japonijos aštuonių įmonių 2022 m. įkurta **Rapidus** puslaidininkių iniciatyva **didina pastangas pradėti puslaidininkių gamybą 2027 m.** Japonijos vyriausybė, siekdama atgaivinti kadaise pasaulyje pirmavusią Japonijos puslaidininkių pramonę, balandžio mėn. paskelbė apie papildomą 590 mlrd. JPY investiciją į iniciatyvą – visa Vyriausybės investiciją siekia apie 1 trln. JPY (apie 6,4 mlrd. USD). Pradėti gaminti 2 nanometrų dydžio pažangiausios pasaulyje technologijos puslaidininkių prototipus planuojama 2025 m., tačiau vis dar susiduriama su daug iššūkių bei klausimų dėl gamybos pelningumo – norint, kad iniciatyva būtų pelninga, Rapidus turėtų pralenkti globalius konkurentus, tokius kaip Taivano TSMC. 2 nm dydžio puslaidininkiai, kurių paklausa turėtų augti dėl AI ir autonominių automobilių naudojimo, kol kas pasaulyje nebuvo pagaminti. Šiuo metu Japonijos gamintojai gamina 40 nm puslaidininkius. Rapidus norint laiku pradėti gamybą reikalingi mažiausiai 5 trln. JPY investicijų – šiuo metu be Vyriausybės į iniciatyvą yra investavusios 8 įmonės - Kioxia Corp., Sony Group Corp., SoftBank Corp., Denso Corp., Toyota Motor Corp., NEC Corp., Nippon Telegraph and Telephone Corp. ir MUFG Bank – tačiau jų investicijos tesiekia 7,3 mlrd. JPY.

Gegužės 28 d. sėkmingai iš Kalifornijos į kosmoso erdvę SpaceX Falcon 9 raketa paleistas **bendras Europos ir Japonijos klimato tyrimų satelitas EarthCare** (*Earth Cloud Aerosol and Radiation Explorer*), kurio tikslas – tirti Žemės temperatūros balansą bei kaip tikėtinas debesuotumo mažėjimas bei areozoliai gali paveikti planetos temperatūros augimą ateityje. Tyrimas yra bendras Europos kosmoso agentūros (ESA) ir Japonijos aerokosminių tyrimų agentūros JAXA projektas.

	<p>“Vienas langelis” mokslininkams, tyrėjams ir inovatoriams, norintiems bendradarbiauti su JP – EURAXESS Japan. Užsiregistravę galėsite: ieškoti/skelbti apie darbo vietas; ieškoti finansavimo, “hosting”; užsiregistruoti itin plačiame EURAXESS mokslininkų tinkle, kur galėsite ieškoti partnerių, skelbti apie savo interesus, projektus ir pan.; klausti ir sulaukti informacijos apie įvairias bendradarbiavimo galimybes mokslo, technologijų ir inovacijų srityse ir galimus partnerius JP.</p>	<p><u>EURAXESS Japan</u></p>
	<p>JSPS biuro Stokholme informacija regiono mokslininkams apie finansavimo programas. Informacija apie JSPS-LMT Lietuvos-Japonijos bendrų mokslinių tyrimų finansavimo programą.</p>	<p>https://www.jsps-sto.com/fellowships/ https://www.lmt.lt/en/research-funding/international-collaborations/lithuania-japan/3624</p>

	<p>ES-JP pramoninio bendradarbiavimo centro portalas EU-Japan Technology Transfer Desk – platforma įmonėms, norinčioms surasti savo veiklai reikalingas technologijas Japonijoje bei universitetams ir tyrimų centrums, siekiantiems savo technologijas pristatyti JP rinkai.</p>	<p>EU-Japan Technology Transfer Desk</p>
<p>6. Startuoliai, rizikos kapitalas, fintech, ICT, inžinerija, robotika, nano-tech, fotonika</p>		
<p>Gegužės 22-25 d. Paryžiuje vykusiame viename didžiausių Europos startuolių ir technologijų renginių VIVA TECHNOLOGY Japonija buvo pristatyta kaip renginio metų šalis bei renginyje turėjo įspūdingą paviljoną. Renginio komunikacijoje pristatyta, jog Japonijos ekosistemos vertė siekia 67 mlrd. USD, išugdė 6 vienaaragus, o rizikos kapitalo investicijos siekia 27 mlrd. USD.</p> <p>Gegužės 15-16 d. Tokijo metropoliteno vyriausybė organizavo <i>SushiTech Tokyo 2024</i> – renginį, kuriame demonstruojami naujausių technologijų sprendimai šiuolaikinėms miestų problemoms, viena iš jo dalių – pasaulinė startuolių programa (pratęsiant bendradarbiavimą su VIVA TECHNOLOGY 2024, kur Japonija šiemet buvo kvietinė šalis). Renginyje dalyvavo daugiau nei 48 valstybės, 430 startuolių ir apie 40 tūkst. dalyvių. Renginys – vienas iš Japonijos bandymų stiprinti šalies startuolių kultūrą. Japonijos ekonomikos tema rašantis žymus žurnalistas Richard Katz savo naujausioje sausio mėn. pasirodžiusioje knygoje „<i>The Contest for Japan’s Economic Future</i>“ teigia, kad Japonija turi keisti savo požiūrį į paramą startuoliams, kadangi dabartinės paramos inovacijoms programos palankios didžiosios korporacijoms, o ne startuoliams, kuriems reikalinga ilgalaikė parama (kartais rezultatų galima tikėtis tik po daugiau nei 6 metų) bei nebijojimas prisiimti galimos nesėkmės riziką (mažai priimtina Japonijos kultūroje). Kaip vieną sektinų pavyzdžių R. Katz kaip tik pateikia Prancūzijos atvejį ir teigiamą pakeistos įstatymų bazės poveikį.</p>		
<p>2023-</p>	<p>JBIC rizikos kapitalo fondas „NordicNinja“ paskelbė apie fondo antrą etapą, skirtą investuoti į Šiaurės Europos, įskaitant ir Lietuvos, startuolius. Antrame etape investicijoms bus pritraukta 200 mln. EUR iš JP įmonių ir bankų. Fondas veikia Helsinkyje ir investuoja į NB8 šalių startuolius (yra investavęs į LT įmones Ziticity ir DappRadar).</p>	<p>https://nordicninja.com/pressrelease-fund2-english/</p>
	<p>JP finansinių paslaugų agentūra atidarė naują specialų biurą, kuris padės užsienio finansų įmonėms pradėti verslą Japonijoje. Bus teikiamos konsultacijos, veiklos priežiūra, o visa komunikacija bus prieinama anglų kalba. Be to, siekiant pritraukti daugiau užsienio įmonių, planuojamos pajamų ir paveldėjimo mokesčių lengvatos.</p>	<p>The Financial Market Entry Office</p>
<p>7. Energetika, transportas, ekonominis, saugumas, kibernetinis saugumas, aplinka ir klimato kaita, žaliosios technologijos, statybos</p>		
<p>Gegužės 10 d. Japonijos parlamentas priėmė Ekonominio saugumo informacijos saugojimo įstatymą, kuriuo sukurta „saugumo patikrinimų“ sistema, leisianti vyriausybei tam tikrą informaciją klasifikuoti kaip slaptą ekonominio saugumo pagrindais. Tokia informacija būtų prieinama tik patikrą praėjusiems asmenims (tiek valstybės institucijų, tiek privataus sektoriaus atstovams, šiuo metu vertinama, kad tokių asmenų galėtų būti iki 10.000), siekiant išvengti jos nutekėjimo „nedraugiškoms“ valstybėms ir kartu palengvinti dalinimąsi informacija su bendramintėmis valstybėmis. Įstatyme neapibrėžiama konkrečiai kokia informacija būtų klasifikuojama kaip slapta, tačiau manoma, kad įstatymas bus taikomas pirmiausia su naujosiomis technologijomis ir infrastruktūra susijusiai informacijai. Kitų sričių – gynybos, diplomatijos, žvalgybos ir kovos su terorizmu – slaptos informacijos saugojimas jau apibrėžtas 2013 m. įstatyme. Slapta ekonominė informacija bus saugoma mažiausiai 5 metus, su galimybe pratęsti slaptumo žymos galiojimą iki 30 metų (su kitomis valstybėmis susijusi slapta ekonominio saugumo informacija gali būti saugojama neribotai), už neteisėtą tokios informacijos perdavimą gali būti baudžiama iki 5 metų laisvės atėmimo bausme arba apie 30 tūkst. USD bauda.</p>		
<p>Japonija ir ES stiprina ekonominio saugumo bendradarbiavimą. Gegužės 2 d. Briuselyje ES-Japonijos aukšto lygio ekonominio dialogo (HLED) susitikimo metu sutarta stiprinti ES ir Japonijos bendradarbiavimą, užtikrinant skaidrias, atsparias ir tvarias tiekimo grandines. Susitikimui kopirmininkavo EK viceprezidentas ir Prekybos komisaras V. Dombrovskis, Japonijos užsienio reikalų ministrė Y. Kamikawa ir Ekonomikos, prekybos ir pramonės ministras S. Ken. Japonija ir ES sutarė koordinuoti pastangas sprendžiant su strateginėmis priklausomybėmis ir „sisteminiais pažeidžiamumais“ susijusias</p>		

problemas bei rizikas, kylančias dėl ne-rinkos ekonomikų veiksmų ir nesąžiningos konkurencijos. Taip pat sutarta artimai dirbti dėl klimato kaitos, energetinio saugumo, kibernetinio saugumo ir tiekimo grandinių stabilumo bei kitais ekonominio saugumo klausimais.

Gegužės mėn. **baigiasi Japonijos Vyriausybės subsidijos elektros kainoms** ir tikimasi, kad 10 didžiųjų elektros energijos kompanijų vasarą pakels kainas. Kansai ir Kyushu elektros kompanijų klientams kainos gali kilti net iki 40 proc. Panasonic gegužės 8-12 d. tyrimo metu respondentai teigė, kad baiminasi elektros kainų kilimo (81 proc.), 10 proc. teigė, kad reikšmingai mažins, o 33 proc. – kad stengsis mažinti oro kondicionierių naudojimą, nepaisant to, kad **vasarą prognozuojamos aukštesnės nei kasmetinės temperatūros**. Įmonių teikiami duomenys rodo, kad kylant kasmetinėms temperatūroms kondicionierių vartojimas per pastaruosius metus augo apie 28 proc.

Japonija yra **įsipareigojusi iki 2030 m. padidinti iš saulės gaunamos energijos kiekį iki 14-16 proc. visos pagaminamos energijos**, tačiau visoje Japonijoje daugelis mega-saulės energijos projektų susiduria su **vietos gyventojų pasipriešinimu**. 2012-2022 m. dėl saulės energijos projektų kilo 89 vieši ginčai, dėl vėjo projektų – 148 ginčai 1999-2022 m. ir nepalanki viešoji nuomonė vis dažniau cituojama kaip problema, kurią reikia spręsti pradėdant nuo viešųjų informacijos kampanijų. Daugelis gyventojų baiminasi padidėjusios nuošliaužų tikimybės (daugelis projektų vykdomi kalnų šlaituose, iškertant mišką), kiti skundžiasi dėl „šviesos taršos“ vandens taršos ar poveikio bioįvairovei, o taip pat ir „negrąžaus vaizdo“. Iš 89 užginčytų projektų, tik mažiau nei pusė buvo pradėti įgyvendinti. Tvarios energijos politikos instituto (ISEP) atstovas N. Yamashita teigia, kad vienas geriausių sprendimų būtų gyventojų įtraukimas į projektą per investicijų grąžą, taip pat rinktis projektams apleistus žemės ūkio sklypus bei naudoti dvigubos paskirties sprendimus. Pvz., nuo 2025 m. balandžio Tokijoje visi statomi dideli pastatai privalės ant stogo turėti įrengtas saulės baterijas.

8. Bendra ekonominė informacija

Japonijos banko (BOJ) politika ir jenos (JPY) kurso svyravimai

Balandžio 25-26 d. monetarinės politikos susitikime Japonijos centrinis bankas (BOJ) priėmė sprendimą išlaikyti esamą monetarinę politiką. Po **kovo 19 d. sprendimo užbaigti ilgametę neigiamų palūkanų normų politiką** ir padidinti palūkanų normą nuo -0,1% iki 0-0,1 % intervalo bei **atsisakyti pajamingumo kreivės kontrolės** (angl. *Yield Curve Control* – pinigų politikos priemonės, kai centrinis bankas perka kintamą vyriausybės obligacijų ar kito finansinio turto kiekį, siekdamas nustatyti tam tikro lygio palūkanų normas), BOJ siunčia aiškų signalą, kad kol kas neverta tikėtis stipresnių naujo palūkanų griežtinimo priemonių. **BOJ nenoras imtis naujų palūkanų kėlimo priemonių** susijęs ir su **politinėmis priežastimis**, nes tai galėtų paveikti rinkėjų nuotaikas prieš galimus neeilinius parlamento (Žemesniųjų Rūmų) rinkimus bei prieš rugsėjį numatytus LDP prezidento rinkimus. Apie 70 proc. individualių paskolų Japonijoje taikomos kintamos palūkanos, aukštesnė palūkanų norma neigiamai paveiktų ir VMJ, tradiciškai palaikančias LDP partiją.

Reaguojant į BOJ sprendimą, **jenos kursas** itin stipriai nukrito ir **pirmą kartą per 34 metus pasiekė 160 JPY už USD ribą** (2024 m. USD atžvilgiu nukrito 11 proc.), tada staigiai pakilo iki 155 JPY už USD – dėl **tikėtino Japonijos Finansų ministerijos įsikišimo į valiutų rinką** (vertinama, kad intervencija galėjo kainuoti apie 29,9 mlrd. EUR, tačiau oficialus patvirtinimas tikėtinas ne anksčiau nei gegužės pab.). Apie dar vieną galimą intervenciją (spėjama, siekiančią apie 18 mlrd. EUR), pranešta po kelių dienų. Jei iš tiesų bus patvirtintos Finansų ministerijos intervencijos prieš JPY kritimą žemiau 160 JPY už USD ribos, reikšmingi bus ir JAV komentarai trišalio JAV-JP-ROK finansų ministrų susitikimo balandžio mėn. Vašingtone metu: JAV išreiškė susirūpinimą dėl USD atžvilgiu silpnėjančios jenos ir vono, taip galimai leisdami suprasti, jog neprieštarautų galimai fiskalinei intervencijai. Šiuo metu jenos kursas stabilizavosi kiek aukščiau nei 160 jenų už USD riba, tačiau, jei jena vėl pradėtų kristi, tikėtini nauji Japonijos Finansų ministerijos įsikišimai.

Jena taip pat **pasiekė rekordiškai žemą kainą už eurą (171 JPY)**, tačiau tai sulaukė kur kas mažiau dėmesio.

Kitos jenos kurso mažėjimo kitos priežastys: 1) BOJ sprendimas toliau pirkti vyriausybės obligacijas, kaip dalį pastangų išlaikyti nedideles skolinimosi kainas, todėl gegužės 13 d. BOJ ėmėsi pirmųjų veiksmų nutraukti šią politiką (pasiūlyta nupirkti vyriausybės obligacijų už 425 mlrd. (apie 2,7 mlrd. USD) jenų, tikimasi, kad išperkamu BOJ turimų obligacijų suma viršys naujų pirkimų sumą, o tai reiškia, kad bankas veiksmingai pradės kiekybinį griežtinimą); 2) stiprėjantis JAV doleris ir JAV palūkanų politika – atidėtas palūkanų normos mažinimas dėl nuosekliai didesnės nei tikėtasi infliacijos JAV.

BOJ valdytojas K. Ueda teigė, kad **BOJ atidžiai seka krentančios jenos įtaką infliacijai**.

Japonijos vyriausybė nusprendė pratęsti subsidijas degalams (apie 0,15 EUR už litrą) ir po gegužės mėn. – tai jau 7-asis pratęsimas nuo tada, kai ši subsidija pradėta skirti 2022 m. sausio mėn. Virš 30 mlrd. USD kainuojanti subsidija naudinga gyventojams ir potencialiai LDP reitingams, tačiau sulaukė daug kritikos iš žiniasklaidos dėl resursų švaistymo ir prieštaravimo Japonijos dekarbonizacijos politikai.

Mažėjantį vidaus vartojimą rodo ir **2023 m.** dėl augančių kainų **3,2 proc. mažėjusios namų ūkių išlaidos.** Individualus vartojimas sudaro apie 50 proc. Japonijos BVP. Kainų kilimą lemia didesnės importo kainos dėl silpnėjančios jenos ir realių atlyginimų mažėjimas, nepaisant F. Kišidos vyriausybės skelbiamų priemonių, jog atlyginimų kilimas neatsiliktų nuo infliacijos. **Kovo mėn. realūs atlyginimai mažėjo 2,5 proc.,** lyginant su 2023 m. kovu ir mažėjimas fiksuotas 24 mėn. iš eilės.

Japonijos nacionalinė skola pasiekė rekordinius 9,2 trln. USD arba 263 proc. BVP ir reikšmingai augo pirmiausia dėl Vyriausybės parduotų obligacijų, kuriomis siekta mažinti infliaciją. Tačiau **Japonijos einamosios sąskaitos perviršis 2023 m. fiskaliniiais metais pasiekė rekordinius 25,3 trln. JPY (apie 163 mlrd. USD)** – daugiausia dėl gražos iš užsienio investicijų, prekybos deficito mažėjimo ir reikšmingo automobilių eksporto, o taip pat ir atsigavusio užsienio turizmo.

Pvz., **Toyota Motor Corp.** paskelbė, kad **2023** fiskaliniiais metais jos pelnas **pasiekė 29,9 mlrd. EUR – t. y. rekordinį Japonijos įmonės pelną.** Lyginant su 2022 m. pelnas išaugo beveik dvigubai – dėl reikšmingai išaugusių pardavimų ir silpnos jenos. Toyota taip pat paskelbė apie **planus 2024 fiskaliniiais metais investuoti apie 12 mlrd. EUR.**

Nedarbas Japonijoje išlieka apie 2,6 proc., tačiau vis daugiau pradedama kalbėti apie darbo jėgos trūkumą. Net 98,1 proc. kovo mėn. universitetus baigusiu studentų (Japonijoje mokslo metai baigiasi kovo mėn.) balandžio 1 d. buvo gave darbo pasiūlymus (tai aukščiausias procentas nuo 1996 m., kai buvo pradėtos šios apklausos).

Gegužės 27 d. surengtas **pirmasis per ketverius su puse metų trišalis Japonijos-Pietų Korėjos-Kinijos premjerų susitikimas**, kurio viena pagrindinių temų – siekis atnaujinti prekybos ryšius su Kinija. Trišalio susitikimo išvakarėse surengtame dvišaliame Japonijos ir Kinijos premjerų susitikime Japonijos premjeras F. Kišida spaudė Kinijos premjerą Li Quiang dėl draudimo eksportuoti iš Japonijos jūros gėrybes (Kinijai apkaltinus Japoniją, jog iš Fukušimos atominės elektrinės išleidžiamame vandenyje esanti radioaktyvių dalelių koncentracija yra pavojinga sveikatai, ką neigia TATENA) panaikinimo. Trišaliame susitikime **siekta kalbėti apie praktinio bendradarbiavimo klausimus**, vengiant jautrių temų, o ryškiu susitikimo šešėliu tapo Š. Korėjos pareiškimas dėl naujo žvalgybinio satelito paleidimo. Vis dėlto aptartos galimybės apsaugoti tiekimo grandines ir stiprinti prekybą, sprendžiant senėjančios visuomenės ir infekcinių ligų plitimo problemas. Kinija sutiko atnaujinti derybas dėl trišalio laisvos prekybos susitarimo.

Rengėjai LR ambasadoje Japonijoje:

Aistė Šaduikienė, pirmoji sekretorė, aiste.saduikiene@urm.lt

Kristina Mineikienė, žemės ūkio atašė, kristina.mineikiene@urm.lt

Aleksandras Laurinavičius, komercijos atašė, aleksandras.laurinavicius@urm.lt